

І. В. БУРМІС,

студентка 5 курсу факультету
менеджменту і бізнесу

ВП «МФ КНУКіМ»

Науковий керівник:

Г. Г. БОРОДІНА

кандидат історичних наук, доцент
кафедри документознавства та
інформаційних систем

ВП «Миколаївська філія КНУКіМ»,
м. Миколаїв

ВИВЧЕННЯ КНИЖКОВИХ ПРИКРАС В УКРАЇНІ: ІСТОРИОГРАФІЧНА СПАДЩИНА

Питання вивчення книжкових прикрас завжди привертало увагу дослідників. Історіографія даної теми почала розвиватись у наукових розвідках ХІХ - початку ХХ ст.

Серед першій публікацій, в яких книжковим прикрасам приділено певну увагу, вирізняється ґрунтовне дослідження П. Гільдебрандта «Балабан Гедеон и его три книги» (Санкт-Петербург, 1903 р.). Автор подає детальний опис шрифту і оздоблення видань стратинської і кирилоської друкарень.

Значним внеском у дослідження даної теми є праця протоієрея Федора Титова «Типография Киево-Печерской лавры» (Київ, 1916 р.). Монографія містить велику кількість репродукцій лаврських видань ХVІІ – початку ХVІІІ ст.

У 20-х роках ХХ ст. створено сприятливі умови для всебічного вивчення мистецтва книги. Український науковий інститут книгознавства (УНІК), об'єднав науковців з різних галузей книжкової справи – історії, мистецтва, техніки, соціології, економіки книги та бібліографії. Інститут видавав періодичний журнал «Бібліологічні вісті» (1923 – 1930 рр.) і «Наукові записки» (1933–1935), було видано також низку монографічних праць, присвячених даній тематиці. Слід підкреслити багатоаспектність цих досліджень. Вивчались тенденції художнього оздоблення книг, українські стародруковані шрифти, джерела графіки, книжкові ілюстрації тощо. Серед них праці П. Попова, М. Макаренка, П. Клименка, Д. Щербаківського, С. Маслова та ін. Варто наголосити, що Данило Михайлович Щербаківський (1877–1927) – український мистецтвознавець, етнограф, науковий, громадський діяч 1924 року у часописі «Бібліологічні вісті» надрукував цікаву статтю «Золотарська оправа книжки в ХVІ – ХІХ ст. на Україні».

Маслов Сергій Іванович (1880–1957), автор близько 100 праць. Працюючи в УНІКу, присвятив низку робіт з історії книги. У 1920-х рр. ним було підготовлено найбільш значні праці історико-книгознавчого характеру:

«Друкарство на Україні в XVI–XVIII ст.», «Етюди з історії стародруків», «Українська друкована книга XVI–XVIII вв.».

1937 р. у Львові було видано монографію В. Січинського «Історія українського граверства».

Значну роботу з виявлення та наукового опрацювання української рукописної книги здійснив академік Яким Прохорович Запаско (1923–2007 рр.). Його праці присвячено історії української рукописної культури і мистецтва, питанням оформлення книги. Я. П. Запаско описав 128 манускриптів.

Вказана історіографічна спадщина далеко не повна. Згадані праці є своєрідним культурним та інтелектуальним взірцем для подальшого вивчення культурного надбання. Як не парадоксально, сьогодні у цьому напрямку нема жодного окремого дослідження.

Список використаних джерел:

1. В'юник А. Мистецтво оформлення видань Києво-Печерської Лаври XVII-XVIII ст. [Текст] / А. В'юник // Друкарство. – 2000. – №3-4. – С.16-19.
2. Запаско, Я. П. Доброписці тоді славні були / Я. П. Запаско. – Львів: Афіша, 2003. – 176 с.
3. Запаско, Я. П. Мистецтво книги на Україні [Текст] / Я. П. Запаско. – Львів: Видавництво Львівського університету, 1971. – 311 с.
4. Логвин, Г. Н. З глибин: гравюри українських стародруків XVI-XVIII ст. [Текст] / Г. Н. Логвин. – К.: Дніпро, 1990. – 406 с.: ілюстр.
5. Маслов, С. І. Українська друкована книга XVI–XVIII вв. [Текст] / С.І.Маслов. – К.: Державне видавництво України, 1925. – 76 с.
6. Огієнко, І. І. Історія українського друкарства / І. І. Огієнко. – К.: Либідь, 1994. – 448 с.
7. Степовик, Д. В Українська графіка XVI-XVIII ст.: еволюція образної системи [Текст] / Д. В. Степовик. – К.: Наукова думка, 1982. – 332 с.
8. Титов, Ф. И. Типография Киево-Печерской лавры. Исторический очерк. (1606-1616-1916 гг.). Т. 1. (1606-1616-1721 гг.) / сост. проф. протоиерей Федор Титов. – К. : Тип. Киево-Печер. Успен. лавры, 1916. – 506 с.